

Nõukogu järeldused Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta

1. Euroopa Liit on endiselt sügavalt mures poliitilise olukorra pärast Kongo Demokraatlikus Vabariigis (KDV), mida põhjustavad takistused 31. detsembri 2016. aasta kaasava poliitilise kokkuleppe rakendamises, samuti julgeolekuolukorra pärast riigi mitmes piirkonnas, kus on täheldatav jõu ebaproportsionaalne kasutamine. Olukorda halvendab veelgi majandus- ja eelarvekriis, millel on elanikkonnale ränk mõju.

2. EL tervitab 31. detsembri 2016. aasta kokkulepet, mis on ainus viis selleks, et tagada vajalik õiguspärasus institutsioonidele, kes peaksid korraldama ülemineku, sealhulgas presidendivõimu ülemineku. Ei opositsiooniliidri Etienne Tshisekedi kadumine ega julgeolekuolukord ei tohi olla ettekäändeks, et seada kahtluse alla kõnealune protsess, mille tulemuseks peab olema demokraatlik ja rahumeelne võimuvahetus. Selle kokkuleppega nähakse muu hulgas ette praeguse presidendi ametissejäämine, tingimusel, et opositsioon saab nimetada ametisse peaministri ning tingimusel, et kõigi institutsioonide töö tagatakse ajutiselt kuni käesoleva aasta lõpuni. Kokkuleppega välistatakse praeguse presidendi ametissejäämine pärast nimetatud tähtaega. EL rõhutab kui oluline on kokkuleppe tõhus rakendamine kõigi osapoolte, eelkõige enamuse moodustava presidendipartei poolt, et korraldada enne 2017. aasta lõppu valimised ja saavutada seeläbi täielik põhiseaduslik õiguspärasus. Ühenduse *Rassemblement* tarkade nõukogu uue esimehe, kes hakkab samuti täitma kokkuleppe järelevalve riikliku nõukogu (CNSA) esimehe ülesandeid, hiljuti ametisse nimetamine on selles suunas tehtud esimene samm.

3. Sellega seoses kordab EL veel kord oma täielikku toetust katoliku piiskoppide konverentsile (CENCO) vahendajana, mille moraalne autoriteet, erapooletus ja õiguspärasus on protsessi edukuseks hädavajalikud ning mida kõik Kongo osalised tunnustavad. EL toetab CENCO 22. veebruari 2017. aasta peaassamblee sõnumis esitatud soovitusi ning kutsub piirkonda ja rahvusvahelist kogukonda üles täitma CENCOna koostöö osas võetud kohustused. EL mõistab hukka hiljutised vägivaldaste CENCO kirikute ja teiste institutsioonide vastu ning tuletab meelde, et nende tegude toimepanijad tuleks vastutusele võtta.

4. Riigis valitsevat sügavat institutsionaalset, julgeolekualast ja sotsiaal-majanduslikku kriisi saab hallata ainult 31. detsembri 2016. aasta kokkulepet täielikult rakendades ning moodustades valitsuse, kes oleks piisavalt õiguspärane, et korraldada riigis valimised. Tuleb astuda konkreetseid samme, eelkõige nimetada kiiresti ametisse opositsiooniühendusse *Rassemblement* kuuluv peaminister. Muu hulgas on vaja kiiresti tagada selliste pingeleevendusmeetmete rakendamine nagu poliitvangide vabastamine, nende väärkohtlemise viivitamatu lõpetamine, poliitiliste vastaste ja kodanikuaktivistide meelevaldse hirmutamise ja vahistamise lõpetamine ning kõigi poliitilistel põhjustel algatatud kohtumenetluste lõpetamine. EL täheldab, et naiste osalemine poliitilises dialoogis on olnud piiratud ning kutsub üles hõlbustama naiste kaasamist kokkuleppe rakendamisse.

5. EL rõhutab sõltumatu riikliku valimiskomisjoni (CENI) vastutust ja olulist rolli demokraatliku ja usaldusväärse valimisprotsessi elluviimisel. Sellega seoses kordab EL oma üleskutset võtta lisameetmeid CENI läbipaistvuse ja juhtimise osas ning määrata kiiresti kindlaks realistlik ja konsensuslik valimiste ajakava ja eelarve valimiste korraldamiseks enne 2017. aasta lõppu. EL kutsub rahvuskogu üles võtma võimalikult kiiresti vastu õiguslikud meetmed, mis on vajalikud valimiste korraldamiseks ja CNSA töö alustamiseks, kellele antakse selles kontekstis määrav roll järelevalves CENI üle. Need elemendid, samuti tulevase valitsuse rahalised kohustused suurendavad usaldust, mis võimaldab ELil ja teistel partneritel mobiliseerida oma toetus valimistele.

6. ÜRO Julgeolekunõukogu uuendab märtsis MONUSCO mandaati. Sellega seoses käsitatakse prioriteetsena missioonile vajalike vahendite eraldamist, et see saaks tulla toime uute poliitiliste ja julgeolekualaste väljakutsetega, tagades seejuures tsiviilelanike suurema kaitse ja pakkudes asjakohast abi valimisprotsessi toetuseks.

7. EL mõistab karmilt hukka KDV hiljuti toimunud tõsised inimõiguste rikkumised ja tuletab meelde, et võitlus karistamatuse vastu, olenemata nende rikkumiste toimepanijatest, on üks neist tingimustest, mida on vaja rahumeelse ülemineku ja püsiva stabiilsuse tagamiseks riigis. Ametivõimud peavad täiel määral tagama, et austatakse inimõigusi ja põhivabadusi, eeskätt sõnavabadust, sealhulgas sõltumatu meedia jaoks, ning ühinemisvabadust. Sellega seoses peab EL oluliseks, et KDV ÜRO ühine inimõiguste büroo saaks takistamatult kogu riigis töötada.

8. EL peab kahetsusväärseks vägivaldakohtade tekkimist Kasai kolmes provintsis ja Kongo keskosas, mis näitab olukorra edasise halvenemise riski, millega riik silmitsi seisab. Sarnaselt ÜRO Julgeolekunõukogu liikmetele on EL mures hiljutiste teadete pärast,

mis käsitlevad inimõiguste ja humanitaarõiguse raskeid rikkumisi kohalike relvarühmituste poolt Kasais, eelkõige lapssõdurite ebaseaduslikku värbamist ja kasutamist ning tsiviilisikute tapmist KDV julgeolekujõudude liikmete poolt, mis võivad rahvusvahelise õiguse kohaselt kujutada endast sõjakuritegusid. EL ühineb ÜRO Julgeolekunõukogu 25. veebruari 2017. aasta üleskutsega, milles nõutakse, et KDV valitsus alustaks viivitamatult nende asjaolude usaldusväärset ja erapooletut uurimist, et viia kohtu ette nende tegude eest vastutavad isikud, ning soovib samuti, et selle protsessi toetuseks saadetakse kohapeale sõltumatu rahvusvaheline uurimisrühm.

9. EL tunneb suurt muret halveneva humanitaarolukorra pärast riigi mitmes piirkonnas ning soovib rõhutada humanitaarabi põhimõtete austamise ülimaldust ja vajadust tagada juurdepääs mõjutatud elanikerühmadele.

10. Olukord riigi idaosas, Kivu provintsis ja Tanganyikas on samuti endiselt murettekitav, nagu ka teave võimaliku relvajõu kasutamise kohta M23 endiste mässuliste poolt. EL tuleb meelde Kongo ametivõimude vastutust ja kutsub Kongo relvajõudusid üles tegema MONUSCO toetusel kõik võimaliku, et kaitsta elanikkonda. M23 osas tuleb EL meelde Nairobi 2013. aasta detsembri deklaratsioonides võetud kohustusi ning KDV ja piirkonna rahu, julgeolekut ja koostööd käsitlevas raamkokkuleppes esitatud põhimõtteid.

11. EL tuleb poliitilistele juhtidele ja relvajõudude liikmetele meelde, et ta on valmis võtma vastu uued individuaalsed piiravad meetmed nende suhtes, kes vastutavad inimõiguste tõsiste rikkumiste eest, õhutavad vägivalda või takistavad kriisi lahendamast viisil, mis oleks kõiki osapooli rahuldav, rahumeelne ja austaks Kongo rahva püüdlust valida oma esindajad. EL kutsub kõrget esindajat üles alustama sellesuunalist tööd.

12. EL kinnitab oma valmisolekut alustada tulevase valitsusega võimalikult kiiresti kõige kõrgemal tasandil poliitilist dialoogi vastavalt Cotonou lepingu artiklile 8. EL on valmis andma toetust, sealhulgas rahalist toetust valimisprotsessile, mis täidab kõik vajalikud tingimused. Samuti on EL valmis andma jätkuvat toetust Kongo elanikele, kes seisavad igapäevaselt silmitsi tõsiste sotsiaalmajanduslike raskustega ja innustab taas alustama struktureeritud dialoogi rahvusvaheliste finantseerimisasutustega, et leida kestav lahendus praegusele majandus- ja eelarvekriisile.

Press office - General Secretariat of the Council of the EU

Rue de la Loi 175 - B-1048 BRUSSELS - Tel.: +32 (0)2 281 6319

press@consilium.europa.eu - www.consilium.europa.eu/press